

ТЕМА 11. ДИЗАЙН ЕПІДЕМІОЛОГІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ: ВИПАДОК-КОНТРОЛЬ, КОГОРТНІ, РАНДОМІЗОВАНІ КЛІНІЧНІ ДОСЛІДЖЕННЯ

Мета:

Ознайомитись з класифікацією епідеміологічних досліджень, засвоїти основні методи епідеміологічних досліджень.

Обґрунтування мети: Часом важко довести наявність певної причини захворювання, тому сьогодні поряд з терміном причина захворювання часто вживають термін фактор ризику. Епідеміологічна інформація про виникнення, поширення захворювань, фактори ризику серед населення, що отримана за даними епідеміологічних досліджень, дозволяє керівнику будь-якого рівня управління охороною здоров'я оцінювати здоров'я населення; визначати пріоритети щодо громадського здоров'я; приймати обґрунтовані рішення, які забезпечують поліпшення здоров'я населення, що обслуговується.

Основні поняття теми: методи епідеміологічних досліджень, дизайн дослідження, дослідження «випадок-контроль», когортне дослідження, рандомізоване клінічне дослідження.

Навчально-цільові задачі:

Студенти повинні:

знати:

- класифікацію епідеміологічних досліджень,
- характеристику окремих видів дослідження (когортні, дослідження випадок-контроль, рандомізоване клінічне дослідження);

вміти:

- відрізнити дослідження за дизайном;
- визначитися з дизайном дослідження в залежності від мети дослідження

Питання для передаудиторної підготовки

1. Використання терміну епідеміологія для хронічних неінфекційних захворювань. Характеристика сучасного типу патології.
2. Класифікація епідеміологічних досліджень.
3. Дизайн епідеміологічних і клінічних досліджень.
4. Проспективні та ретроспективні дослідження.
5. Емпіричні дослідження (описові та аналітичні).
6. Описова епідеміологія: опис окремого випадку та серії випадків.
7. Аналітичні епідеміологічні дослідження. Когортні дослідження та дослідження випадок-контроль.
8. Рандомізовані клінічні дослідження - «золотий стандарт» проведення досліджень.

Типовий приклад:

З метою з'ясування, чи дійсно у дітей із серповидно-клітинною анемією (HbAS) дефекти росту спостерігаються частіше, ніж у здорових дітей (HbAA) було проведено дослідження: для кожної дитини з HbAS (всього 50 дітей) підбрали дитину із HbAA (також 50 дітей), яких відстежували від народження до 3-5-річного віку. Діти дослідної і контрольної групи не відрізнялися за іншими показниками (раса, стать, маса тіла при народженні, поношеність, стан за шкалою Апгар, соціально-економічний статус). В результаті дослідження різниці у розвитку дітей двох порівнюваних груп не було встановлено (RR=0,36).

Дослідження: емпіричне, аналітичне, когортне, проспективне. **Висновок:** діти із серповидно-клітинною анемією (HbAS) мають знижений ризик порушення росту та інтелектуального розвитку, що було з'ясовано на основі розрахунку показника відносного ризику.

Чи попереджає регулярне фізичне навантаження раптову зупинку серця у осіб без наявних захворювань серцево-судинної системи? Було відібрано групу пацієнтів, у яких поза межами стаціонару сталася раптова зупинка серця, що було зафіксовано службою швидкої допомоги. Контрольна група (пацієнти без зупинки серця) була сформована випадково за телефонним опитуванням. Контрольна група відповідала дослідній за віком, статтю, сімейному положенню та статкам. В кожній групі вивчалась наявність регулярного фізичного навантаження. За результатами дослідження показник відношення шансів склав ВШ (OR) = 2,6

Яке це дослідження за дизайном? Який висновок можна зробити по наведених даних? Про що свідчить OR?

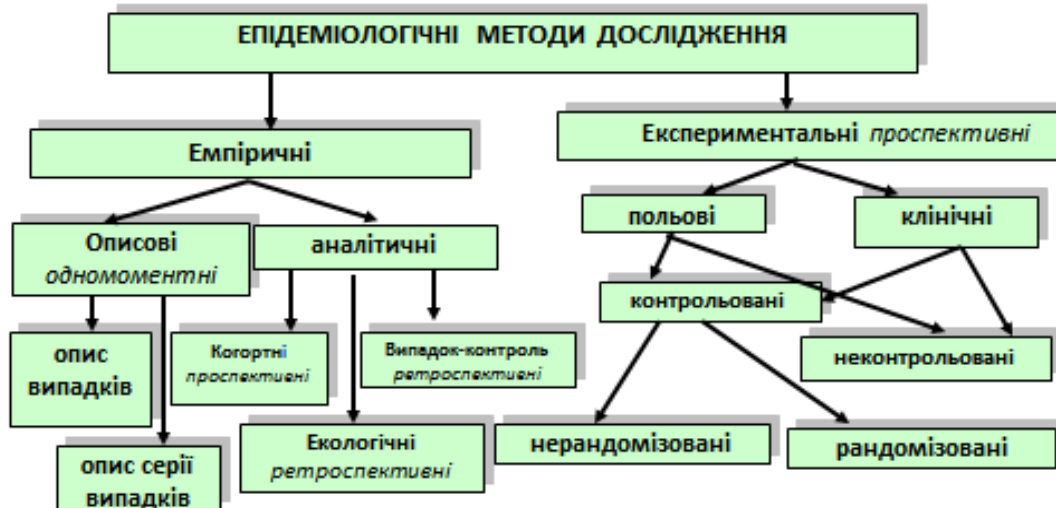
Додаткова література:

1. Лехан В.М., Вороненко Ю.В. та ін. Епідеміологічні методи вивчення неінфекційних захворювань (для ВМНЗ III - IV рівнів акредитації). Дніпропетровськ, Київ.- С.21-48.
2. Гринхальх Т. Основы доказательной медицины: пер. с англ. – М.: ГЭОТАР-МЕД, 2004. – С.53-69.

Логічна структура теми 11: ДИЗАЙН ЕПІДЕМІОЛОГІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ: ВИПАДОК-КОНТРОЛЬ, КОГОРТНІ, РАНДОМІЗОВАНІ КЛІНІЧНІ ДОСЛІДЖЕННЯ

КЛАСИФІКАЦІЯ ЕПІДЕМІОЛОГІЧНИХ МЕТОДІВ ДОСЛІДЖЕННЯ

за часом, характером втручань, за вирішуваними задачами і за організацією досліджень



ЧИННИКИ, ЯКІ ВИЗНАЧАЮТЬ ДИЗАЙН ДОСЛІДЖЕННЯ

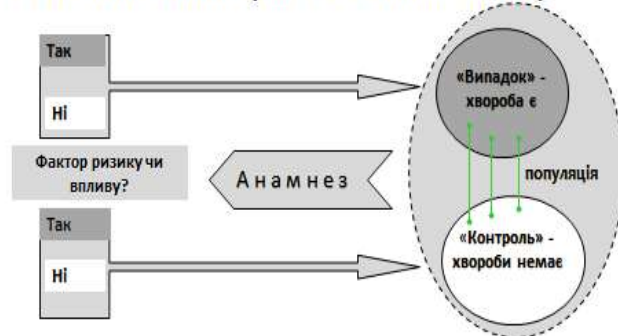
- Контрольна група
- Рандомізація та стратифікація
- Сліпота (маскування)
- Структура дослідження



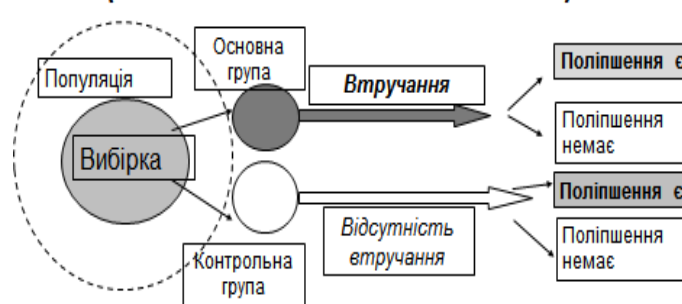
Організацію та планування статистичного дослідження в умовах доказової медицини називають **дизайном статистичного дослідження**, який включає наступні елементи:

- Етика проведення дослідження
- Вибір досліджуваних контингентів
- Обсяг дослідження (розмір вибірки)
- Збирання та обробка даних
- Аналіз і інтерпретація результатів
- Публікація результатів

ДОСЛІДЖЕННЯ «ВИПАДОК-КОНТРОЛЬ» - РЕТРОСПЕКТИВНІ (CASE-CONTROL STUDY)



РАНДОМІЗОВАНЕ КЛІНІЧНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ (RANDOMIZED CONTROLLED TRIAL)



КОГОРТНІ ДОСЛІДЖЕННЯ (COHORT STUDIES)

